

A Hadtörténeti Intézet és Múzeum Képzőművészeti gyűjteményének 204111/4024 számú pályázatának szakmai beszámolója

A Nemzeti Kulturális Alap Közgyűjtemények Kollégiumának 2017 márciusi pályázatán a HM Hadtörténeti Intézet és Múzeum Képzőművészeti gyűjteménye számára megítélt támogatás eredményeként *Tábori életkép a XVIII. század közepén* című festménye nyerte vissza eredeti állapotát. A Kollégium 580.000 Ft. vissza nem térítendő támogatással segítette a restaurálását.

A Hadtörténeti Múzeum Képzőművészeti Gyűjteménye három gyűjteményrészből tevődik össze: grafika, festmény, szobor. A folyamatos gyűjtés eredményeképpen ma már közel 27 ezer darabos állományról beszélhetünk.

A festmény gyűjteményrészben korai alkotásoknak az 1848/49-es forradalom előtti műveket tekintjük. Ezek képezik a legkisebb részegységet, az alkotások száma nem haladja meg a 100 darabot. A festmények elsősorban uralkodók, hadvezérek, tisztek portréit őrizték meg, csak kisebb részben találkozhatunk csatajelenetekkel.

A gyűjteményben egyedülálló módon csak a restaurálásra kiválasztott festményen láthatunk katonai tábori életet a XVIII. századból, ezért kiemelkedően fontos az alkotás jelentősége. 2018. július 6-tól látható a restaurált festmény a múzeum aulájában.

Ismeretlen XVIII. századi művész „Tábori életkép a XVIII. század közepén” című festményének restaurálási dokumentációja

Készítette: Kontur Kata

A festmény adatai:

Szerző: Ismeretlen XVIII. századi művész
A mű címe: „Tábori életkép a XVIII. század közepén”
Mérete: 83 x 133 cm
Technikája: olaj
Hordozója: vászon
Gy.sz: 3060/1976
Őrzési helye: Hadtörténeti Intézet és Múzeum

A festmény állapotának felmérése átvételkor:

A festményt – melyhez nem tartozik vakkeret –, korábban feltekericselve tárolták. A rövidebb irányból több rétegben összehajtották. Ez okozhatta a vászon nagymértékű gyűrődését, töredezését és ennek következtében keletkeztek a kipergések, hiányok az alapozó- és festékrétegben is.

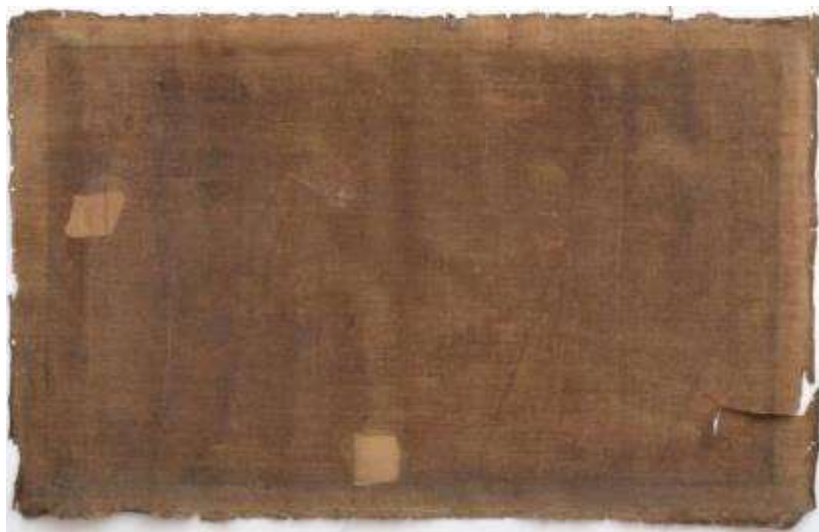
A vászonhordozó a baloldalon jelentősen beszakadt, a két férfialakot ábrázoló figurákat keresztbeszelve, egy vízszintes „L” alakú szakadás látható (2., 5. kép). A festmény szinte teljes felületét behálózzák a vízszintes, függőleges irányban váltakozó vászontöredezések, melyek mentén a festékréteg az alapozással együtt kipergett, hiányos.

A hátoldalon két foltozás látható (1. kép).

A kép közepe táján, kissé jobbra a vászon roncsolódott, átszakadt (3. kép).

Észrevehetőek a hordozón a korábbi vakkeret benyomódásai is, melyek mentén a festékréteg megtöredezett, hiányos. A kép szélei, illetve a helyeként megmaradt húzószélek szakadozottak, roncsolódtak, a vászon elvékonyodott (4., 5., 8. kép).

A festmény felületét erősen szennyezett, sárgás-barnás, helyenként bemattult lakkréteg borítja (4. kép).

1. kép

2. kép

3. kép

4. kép

5. kép

6. – 7. – 8. – 9. kép

10. – 11. kép

12. – 13. – 14. kép

A restaurálás menete:

Konzerválásra való előkészítés, a korábbi foltozások eltávolítása:

A festmény festékrétege annyira sérülékeny és roncsolódott volt, hogy elengedhetetlennek láttam, hogy még a felület tisztításának megkezdése előtt végezzek egy ú.n. megelőző konzerválást.

Első lépésben eltávolítottam a régi, hátoldali vászonfoltozásokat (15., 16. kép), majd a még hiányosan megmaradt húzószéleket kiegyenesítettem, levasaltam. A hátoldalt portalanítottam.

15. kép

16. kép

A baloldali nagy szakadást a hátoldalról élberagasztottam, majd poliészterszövettel megerősítettem (17. kép), valamint ugyanezt tettem a kisebb vászonszakadozásokkal is, melyhez polivinil-acetát alapú ragasztóanyagot használtam.

Ezután a festmény eredeti hordozóvásznát a hátoldalról BEVA 371 konzerváló anyaggal itattam át, majd nagynyomású vákuumasztalon préseltem, képpoldallal lefelé.

17. kép

Tisztítás:

A konzerválás után lakkbenzinnel távolítottam el a visszamaradt konzerválóanyagot a felületről.

Ezek után láttam neki a festmény tisztításának. A szennyeződéseket felületaktív oldattal távolítottam el, lakkbenzines áttörlést alkalmazva. Az elsárgult lakkréteg leoldásához acetont használtam

(18., 19. kép).

18. kép (tisztítóablakok)

19. kép (félbetisztított állapot)

Kiegészítés:

A festékhianyokat, kipergéseket – a dublázás előtt –, krétás tömítőmasszával egyenlítetttem ki, az eredeti textúrához hasonló felület kialakításával (20. – 23. kép)

A tömítéseket sellakkal szigeteltem le, majd akvarellfestékkel festettem alá.

20. kép

21. kép

22. kép

23. kép

Konzerválás, dublázás:

A festmény erős deformációi, töredezései és festékkipergései miatt szükség volt a festmény teljes konzerválását megismételni, illetve az eredeti hordozót egy dublívászonnal is megerősíteni.

Tehát az eredeti hordozóvásznat újra átíttam BEVA 371 konzerváló anyaggal, majd az eredeti festmény méretéhez igazított, húzószélekkel ráhagyott, alapozott dublívásznat szintén lekentem a hátoldalról BEVA 371 konzerválóanyaggal, és a két hordozót egymásra helyezve préseltem vákuumasztalon, képdallal lefelé.

A már dublázott festményt egy új, ékelhető vakkeretre feszítettem fel (24. kép).

Esztétikai helyreállítás:

A festmény felületére dammár lakk és lakkbenzin 1:1 arányú keverékét hordtam fel ecsettel.

A lakkozás után a retusálást csökkentett olajtartalmú olajfestékkel végeztem, beilleszkedő retust alkalmazva (lásd: Kész állapot fotók).

A kész festményt védőlakkal fújtam le (Talens lakkal).

24. kép

Kész állapot

